

A piacra lépés feltételei a romániai és uniós tőkepiaci szabályozásokban

Fegyveresi Zsolt

társult oktató, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem
doktorandusz, Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
E-mail: fegyveresi@yahoo.com

Összefoglalás. A tőkepiac szabályozása kiemelt fontossággal bír mind tagállami, mind uniós szinten. Az egységes tőkepiaci szabályozás a tisztességes üzleti magatartást, a szabályozott piacok tisztességes és átlátható működését hivatott biztosítani. A tanulmány célja a piacra lépés feltételeinek az ismeretése a romániai és uniós tőkepiaci szabályozások tükrében.

Kulcsszavak: tőkepiac, felügyelet, részvény, tájékoztatási követelmény

Abstract. The admission requirements of equity listing on the Stock Exchange in the Romanian and the EU law

The regulation of the capital market is of special importance on national and also EU level. The unified regulation of the capital market is designed to ensure fair business practices and fairness and transparency in regulated market operations. My study aims the description of the entry conditions in the light of Romanian and EU capital market regulations.

Keywords: capital market, supervision, share, informational requirement

Bevezetés

A szabályozott piacra való bevezetés egy finanszírozási lehetőség megteremtése a piacra lépő társaság szempontjából, a piacon kereskedő befektetők számára pedig egy új piaci termék megjelenését jelenti. A piacra lépés és a kereskedés valamely felügyeleti hatóság által jóváhagyott szabályok és piaci szokványok szerint zajlik. A befektetők érdekeinek szem előtt tartása, illetve védelme, az átlátható kereskedés biztosítása érdekében Romániában a tőkepiaci törvény és Román Nemzeti Értékpapír Bizottság (továbbiakban Értékpapír Bizottság), később a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének fő feladata, hogy megfelelő feltételrendszert állítson fel a tőzsdei bevezetéshez. Az Értékpapír Bizottság a román állam egyik független közigazgatási hatóságaként, a 2012. évben bekövetkezett átszervezéséig, a tőkepiac, a

szabályozott áru piacok és egyéb pénzügyi származékok piacának szabályozását és felügyeletét látta el. A Bizottság egyik fő tevékenységként felügyelte és biztosította a 2004. évi 297. törvényi törvény rendelkezéseinek betartását. A 2012. évi 93. sürgősségi kormányrendelet a Román Nemzeti Értékpapír Bizottságot összevonva az Állami Biztosításfelügyelet és Magánnyugdíj-rendszer Felügyelő Bizottsággal, létrehozta a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét (a továbbiakban Felügyelet), mely átvette és gyakorolja az Értékpapír Bizottság korábbi hatásköreit.

I. A felügyeleti tevékenység

A 2012. évi 93. sürgősségi kormányrendelet értelmében a Felügyelet engedélyezési, szabályozási, felügyeleti és ellenőrzési jogosítványokkal rendelkezik: a pénzügyi eszközök közvetítői, a pénzügyi befektetési szolgáltató társaságok, a kollektív befektetési társaságok, a befektetési alapkezelő társaságok, pénzügyi befektetési tanácsadók és pénzügyi eszközök piaca felett.¹ A Felügyelet, az Értékpapír Bizottság hatásköreit átvéve, a következő főbb feladatokat is ellátja: megteremti és fenntartja a szükséges feltételeket a szabályozott piacok fejlesztésére, a bizalom növelése érdekében támogatja a szabályozott piacokat és a pénzügyi eszközökbe való befektetéseket, megvédi a kereskedési szolgáltatókat és befektetőket a tisztességtelen, visszaélésszerű és csalárd gyakorlatoktól, támogatja a szabályozott piacok tisztességes és átlátható működését, megakadályozza a piaci manipulációt és biztosítja a szabályozott piacok integritását, a pénzügyi megbízhatóságot és a tisztességes piaci gyakorlatot, megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szabályozott piacokon elkerüljék a rendszerszintű kockázatokat.²

A felügyeleti tevékenység gyakorlásában a Felügyelet ellenőrzi az általa szabályozott intézmények vezető tisztségviselőinek munkáját, a jogszabályokból és statútumból származó kötelezettségeiknek betartását, az igazgatótanácsokat felszólíthatja, hogy hívják össze a részvényesek közgyűlését, meghatározva a közgyűlésen megtárgyalni köteles napirendi pontokat. Ha az igazgatótanács nem tesz eleget a Felügyelet felszólításának a közgyűlés összehívására vonatkozóan, kérheti az illetékes törvényszéket, hogy rendelje el ennek összehívását. A Felügyelet az értékpapír-kibocsátóktól tájékoztatásokat kér a tőzsdei bevezetést megelőzően, de tájékozódhat ezekről a piacra lépést követően is, ellenőrzéseket hajthat végre ezek telephelyein. Az ellenőrzések alkalmával elrendelheti a helyiségek, iratok, feljegyzések zár alá helyezését a kivizsgálás teljes időtartamára. A Felügyelet tájékoztatást kérhet bármely olyan személytől, aki tőkepiaci tevékenységet folytat. Szükség esetén intézkedéseket hajt végre annak érdekében, hogy a tőkepiaci tevékenységet végző szervezetek a hatályos jogszabályok és rendelkezések értelmében fejtsék ki

1 2012. évi 93. skr. 1. cikk (2) bek.

2 2012. évi 93. skr. 2. cikk (1) bek.

tevékenységüket és megszüntessék a szabályozásokkal ellentétes tevékenységeiket. A szabálytalanságok kezelésére és megszüntetésének érdekében a Felügyelet felfüggesztheti az általa felügyelt szervezetek tevékenységének gyakorlását, visszavonhatja vagy felfüggesztheti a pénzügyi eszközökkel való tranzakciókat és az ezekkel való kereskedelmet, értesítheti az illetékes igazságügyi szerveket.³ Összegezve a korábbi Értékpapír Bizottság, majd 2012-től a Felügyelet tevékenységének céljait és feladatait, elmondhatjuk, hogy a pénzügyi közvetítőrendszer stabil, zavartalan és hatékony működésének biztosítója, a közvetítőrendszer részét képező személyek ésszerű működésének elősegítője, és nem utolsósorban a gazdasági kockázatok feltárása érdekében preventív ellenőrzést lát el.

A felügyelet a következő eszközökkel érvényesíthető: jóváhagyja, felfüggeszti, megvonja vagy elutasítja a törvény által meghatározott feltételek betartásával a tőle eszközölt engedélyeket és jóváhagyásokat, szabályzatokat bocsát ki, az általa felügyelt szervezetek beszámolóit és a helyszíni ellenőrzések alapján ellenőrzi az ezek által végzett műveletek törvényességét, a feltárt szabálytalanságok esetén pedig intézkedik és szankciókat ró ki. Az intézkedések célja a felügyelt intézmények és piacok biztonságos működésének biztosítása és ezek fejlődésének elősegítése.

II. A tőkepiac szereplői

A tőkepiac kiemelt szereplői a kibocsátók és a befektetők. A befektető az a személy, aki a befektetési szolgáltatóval, befektetési alapkezelővel, árutőzsdei szolgáltatóval vagy más befektetővel kötött szerződés alapján saját vagy más pénzét, egyéb vagyontárgyát részben vagy egészben a tőkepiac, illetve a tőzsde hatásaitól teszi függővé, kockáztatja.⁴ A pénzügyi piacokon működő befektető a minősített befektető a tőkepiaci törvény értelmében. Ilyen minősített befektetők a Felügyelet által engedélyezett jogi személyek, mint például a hitelintézet, a pénzügyi vállalkozás, befektetési vállalkozás, biztosító, befektetési alap, befektetési alapkezelő társaság, magánnyugdíjpénztár, portfólió-kezelő, árutőzsdei szolgáltató, valamint minden olyan jogi személy, amelynek kizárólagos tevékenysége az értékpapírokba, illetve egyéb befektetési eszközökbe történő befektetés. Szintén a minősített befektetők körbe tartoznak kis- és középvállalkozásnak nem minősülő gazdálkodó szervezetek, vagy ha a Felügyelet kérésre annak minősítette őket, és a minősített befektetőkről vezetett nyilvántartásba bejegyzett, illetve azon természetes személyek, akiket szintén saját kérésre a Felügyelet befektetőnek minősített és nyilvántartásba vett. A befektetői érdekek védelme elsődleges szempont a tőkepiaci működésben, éppen ezért ezek védelme kiemelt helyet foglal el mind a romániai, mind az uniós szabályozásokban. Harmadsorban meg kell említenünk a közve-

3 2004. évi 297. törvény a tőkepiacról 2. cikk (5) bek. (továbbiakban Tpt.)

4 Tpt. 2. cikk (1) bek. 15. Pont.

títőket, amelyek a Felügyelet, a Román Nemzeti Bank vagy más tagállambeli felügyelet által engedélyezett, befektetési tevékenységet folytató társaságok.

A román tőkepiaci törvény meghatározásának értelmében a kibocsátó az a jogi személy, illetőleg jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amely értékpapírt bocsát ki, bocsátott ki vagy tervez kibocsátani.⁵ A definíciót még azzal egészíthetjük ki, hogy a kibocsátó az értékpapírban megtestesített kötelezettségek teljesítését a maga nevében vállalja. A román tőkepiaci szabályozások a kibocsátók három csoportját határozzák meg: az értékpapírokat kibocsátó gazdasági társaságokat, amelyek minden esetben részvénytársasági formában kell működjének, a kollektív befektetési formákat és az államot, a helyi hatóságokat, az önálló ügyvitelű vállalatokat.⁶

Amint már említettem, a tőzsdére való bevezetés egy finanszírozási lehetőség megteremtése a szabályozott piacra lépő társaság szempontjából. A kibocsátó elsődleges célja, hogy finanszírozáshoz jusson, ezért is fordul a nyilvánossághoz. Ez a finanszírozási forma költséghatékonyabb, mint például egy banki kölcsön, amely kamatfizetési kötelezettséget is feltételez. Az értékpapír kibocsátó tőkét tud magához vonzani akár a tőzsdére való bevezetést megelőzően, ennek feltételeként, vagy ha már jelen van egy szabályozott piacon, akkor azonos típusú, azonos jogokat megtestesítő értékpapírok kibocsátásával.⁷ Részvények kibocsátására csak az alaptőke-emelés jóváhagyásának következtében kerülhet sor. Az értékpapír kibocsátására zártkörűen vagy nyilvánosan kerülhet sor. Zártkörű kibocsátás egy előre meghatározott befektető részére történik. A nyilvános és tőzsdén jegyzett társaságok esetében általában létezik egy állandó keresleti és kínálati mechanizmus. Ebben az esetben nem egy előre meghatározott befektetői körnek ajánlják fel megvételre a kibocsátott értékpapírokat. Abban az esetben, ha létezik egy engedélyezett árjegyző a kibocsátott értékpapírokra, minden valószínűséggel a keresleti és kínálati mechanizmus is biztosítva van.

A tőkepiacra való belépés magas költségei természetesen csak egy bizonyos vállalatméret felett teszi vonzóvá a bankon kívüli forrásbevonást. A költségeken túl azonban a piacra lépés a társaság értékét is növeli. A piacra lépés következtében például a részvények értékét már a kereslet és a kínálat, a tőkepiac szereplői határozzák meg. Természetesen a társaság értéke és például a részvények értéke közé nem kell egyenlőséget tennünk, hiszen a társaság értékét az összpiaci tőkésítés adja.

III. A tájékoztatási kötelezettség

A szabályozott piacra való belépés egyik feltétele a 2004. évi 297. tőkepiaci törvény és a 2003/71/EK irányelv értelmében a Felügyelet által jóváhagyott tájé-

5 Tpt. 2. cikk (4) bek.

6 Piperea 2005. 389.

7 Duțescu 2013. 260.

koztató közzététele. Nem tartoznak az irányelv hatálya alá a tagállamok és azok regionális vagy helyi hatóságai, azonban dönthetnek úgy, hogy a tájékoztatót az irányelvvel összhangban készítik el. Más harmadik ország független kibocsátói, ezek regionális és helyi hatóságai kötelesek az irányelv szerint összeállítani a tájékoztatót, abban az esetben, ha értékpapírt kívánnak nyilvánosan forgalomba hozni az Unió területén, vagy egy szabályozott piacon kívánják értékpapírjaikat bevezetni.⁸ A tájékoztatóba foglalt információk formátumát, minimumkövetelményét és közzétételét a 809/2004/EK rendelet határozza meg. A tájékoztató összeállítható egyetlen dokumentumként vagy különálló dokumentumokból, és mindkét formában tartalmaznia kell egy részletes tartalomjegyzéket, a kibocsátóval és kibocsátandó értékpapírfajtaival kapcsolatos kockázati tényezőket, a tájékoztató összeállításának alapját képező minimális információk jegyzékét (séma) és az ezekben nem szereplő kiegészítő információs követelmények jegyzékét (modul).⁹ Amennyiben a tájékoztatót egyetlen dokumentumként állítják össze, annak tartalmaznia kell az irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében előírt összefoglalót, azaz a kibocsátó, az esetleges kezes és az értékpapírok alapvető jellemzőit és a velük kapcsolatos kockázatokat azon a nyelven, amelyen a tájékoztató eredetileg készült.

Az elkészült tájékoztatót csak a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságának, jelen esetben a Felügyeletnek a jóváhagyásával lehet közzétenni. A kibocsátó a tájékoztató tervezet benyújtásától számított tíz munkanapon belül értesíti a kibocsátót vagy a szabályozott piacra történő bevezetést kérő személyt a tájékoztató jóváhagyására vonatkozó határozatról. Abban az esetben, ha a kibocsátó még nem bocsátott ki értékpapírokat és még nem vezették be szabályozott piacra, a határidőt húsz munkanapra lehet hosszabbítani. Ha a Felügyelet a határidő bekövetkeztével nem határoz, ez nem minősül jóváhagyásnak. A Felügyelet kiegészítő információkat, pótlást kérhet a kibocsátótól, ha úgy ítéli meg, hogy a tájékoztató nem felel meg az irányelvnek és a törvényes előírásoknak.¹⁰

A tájékoztatót a jóváhagyást követően és az értékpapírok bevezetésének megkezdése előtt nyilvánosságra kell hozni. A szabályozott piaci kereskedésbe még be nem vezetett részvényosztály elsődleges nyilvános kibocsátása esetén, az első alkalommal történő piaci bevezetéskor, a tájékoztatót legalább hat munkanappal az ajánlat lejártá előtt rendelkezésre kell bocsátani. A 2003/71/EK irányelv értelmében a tájékoztatót nyomtatott formában ingyenesen nyilvánosságra kell hozni, de közzétehető a Felügyelet vagy a kibocsátó honlapján, illetve adott esetben az

8 Az Európai Parlament és a Tanács 2003/71/EK irányelve az értékpapírok nyilvános kibocsátásakor vagy piaci bevezetésekor közzéteendő tájékoztatóról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról, 2003. november 4., 1. cikk 2. bek. (továbbiakban 2003/71/EK)

9 A Bizottság 809/2004/EK rendelete a 2003/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a tájékoztatókban foglalt információk formátuma, az információk hivatkozással történő beépítése, a tájékoztatók közzététele és a reklámok terjesztése tekintetében történő végrehajtásáról, 2004. április 29., 26. cikk 1. bek. (továbbiakban 809/2004/EK)

10 2003/71/EK irányelv 13. cikk és Tpt. 188. Cikk.

értékpapírokat kihelyező és értékesítő pénzügyi közvetítők honlapján, ideértve a kifizető ügynököket vagy azon szabályozott piac honlapját, amelyre az értékpapír bevezetését kéri.¹¹ A tájékoztatót a kibocsátó nem köteles a Cégbjegyzéken keresztül Románia Hivatalos Közlönyében publikálni. Az értékpapírok nyilvános kibocsátásához vagy szabályozott piacra történő bevezetéséhez kapcsolódó reklám készíthető, melynek tartalmaznia kell azt, hogy tájékoztató kiadására kerül sor vagy került sor, és azt honnan lehet beszerezni. A reklámba foglalt információk pontosak kell legyenek, egyértelműek, és nem lehetnek megtévesztőek vagy félretájékoztató jellegűek. A Felügyelet ellenőrizheti az értékpapírok nyilvános kibocsátásához vagy szabályozott piacra történő bevezetéséhez kapcsolódó reklámtevékenységet. Reklám terjesztése számos kommunikációs eszköz felhasználásával lehetséges: címzett vagy címzés nélküli nyomtatott anyag, elektronikus üzenet vagy személyhívón keresztül küldött reklám, formalevél, sajtólevél, katalógus, telefon, rádió, előadások és szemináriumok, plakát, telefon, prospektus, internetes hirdetés.¹²

A tájékoztatóba foglalt minimumkövetelmények tartalmát, a sémákat és modulokat a 809/2004/EK rendelet I–XVII. melléklete határozza meg. A mellékletek részletes ismertetésére és elemzésére jelen tanulmányban nem kerül sor, kiemelnék azonban néhányat a részvények regisztrációs okmányának és a részvény-értékpapírjegyzék közzétételi minimumkövetelményei közül.

IV. A részvények regisztrációs okmányának és a részvény-értékpapírjegyzék közzétételi minimumkövetelményei

A tájékoztatóba foglalt minimumkövetelmények tartalmát, a sémákat és modulokat a 809/2004/EK rendelet I–XVII. melléklete határozza meg. A részvények regisztrációs okmányának minden esetben tartalmaznia kell a felelős személyek nevét (igazgatóság, ügyvezetés vagy jogi személy nevét és létesítési okirat szerinti székhelyét), akik a regisztrációs okmányban szereplő információkért felelősek. A regisztrációs okmányért felelős személyeknek nyilatkozniuk is kell arról, hogy az elvárható gondosság mellett, a lehető legjobb tudásuk szerint a regisztrációs okmányban szereplő információk megfelelnek a tényeknek. Ismertetni kell a kibocsátó kiemelt pénzügyi információit, a bejegyzett könyvvizsgálók adatait és a kibocsátó ágazatára jellemző kockázati tényezők egyértelmű bemutatását. A kibocsátó adatain kívül a tájékoztatónak tartalmaznia kell ennek üzleti tevékenységének fontosabb eseményeit, fejlődését, fontosabb befektetéseit és a folyamatban

11 Tpt. 175. cikk.

12 809/2004/EK rendelet 34. cikk.

lévő, illetve jövőbeli befektetéseit. Az üzleti tevékenység áttekintésében ki kell térni a kibocsátó fő tevékenységi köreire, a legfontosabb termékek vagy szolgáltatások ismertetésére, a legfontosabb versenypiacok bemutatására és a korábbi éves pénzügyi információkra. Abban az esetben, ha a kibocsátó egy vállalatcsoport tagja, a csoport és a kibocsátó csoporton belüli helyzetét is röviden ismertetni kell.

A kibocsátó dönthet arról, hogy a regisztrációs okmányban ismerteti a nyereség-előrejelzést vagy -becslést. Ebben az esetben feltételezéseit alapját is meg kell jelölnie. A feltételezéseknek a befektetők számára könnyen érthetőnek, jellemzőnek és pontosnak kell lenniük. Amennyiben a kibocsátónak tudomása van a fő részvényesi köréről, akik közvetve vagy közvetlenül a kibocsátóban olyan tőkerészesedéssel vagy szavazati joggal rendelkeznek, amit a kibocsátó nemzeti jogszabályai értelmében a részesedés összegével együtt jelenteni kell, ezen személyek nevéről is nyilatkoznia kell. Nyilatkozni kell az osztalékfizetéssel és az erre vonatkozó korlátozásokkal kapcsolatos cégpolitikáról, az esetleges korábbi pénzügyi információk alapján az egy részvényre jutó osztalék összegéről. A kibocsátó a regisztrációs okmány érvényessége alatt betekintést kell biztosítson bizonyos dokumentumokban: az alapító okiratba és alapszabályba, a pénzügyi információkat igazoló iratokba a közzétételt megelőző két pénzügyi év tekintetében, összes jelentésbe, levélbe és más dokumentumba, szakértő által készített értékelésbe vagy nyilatkozatba, amelynek egyes részeit a regisztrációs okmány tartalmazza vagy hivatkozik rá.¹³

A részvény-értékpapírjegyzéknek tartalmaznia kell a felelős személyek nevét, a kockázati tényezőket és néhány olyan kulcsfontosságú információt, mint a tőkeérték és eladósodottság, az ajánlattétel okai és a bevételek felhasználása. Amennyiben a kibocsátó tudja, hogy a várható bevétel nem lesz elegendő az összes felhasználási cél finanszírozására, meg kell jelölni a kiegészítő finanszírozás összegét és forrását. A kibocsátónak meg kell jelölnie a kibocsátás alapjául szolgáló jogszabályokat, az értékpapírok fajtáját és osztályát, a kibocsátás pénznemét, azt, hogy az értékpapírok névre vagy bemutatóra szólnak-e, illetve nyomdai úton előállítottak vagy dematerializált formában léteznek-e, az ajánlattétel feltételeit (ajánlati statisztikák, várható ütemezés és az ajánlatok elfogadásához szükséges intézkedések, forgalmazási terv, allokáció, árképzés, befektetési szolgáltatók, jegyzési garanciavállalás). A kibocsátónak ismertetnie kell az értékpapírhoz kapcsolódó jogokat, ezen jogok bármely korlátozását és a gyakorlásukra vonatkozó eljárást (osztalékjog és ezzel kapcsolatos korlátozások, osztalék mértéke vagy kiszámításának módja, szavazati jog, elővételi jog, likvidációs hányadhoz való jog, visszaváltásra vonatkozó rendelkezések, átváltási feltételek).¹⁴

A tájékoztató közzétételének kötelezettsége nem vonatkozik bizonyos értékpapírfajták nyilvános kibocsátására, így például a korábban már kibocsátott részvényekkel azonos osztályba tartozó, azokat helyettesítő részvények kibocsátása, ha

13 809/2004/EK rendelet I. sz. melléklet.

14 809/2004/EK rendelet III. sz. melléklet.

az ilyen új részvények kibocsátása nem jelenti a kibocsátott részvénytőke növeledését, a csereajánlat révén történő értékpapír-kibocsátásra, valamely egyesülés-sel kapcsolatban felajánlott, kiosztott vagy kiosztandó értékpapírokra, meglévő részvényeseknek ingyenesen felajánlott, kiosztott vagy kiosztandó részvényekre, valamint a részvények formájában kifizetett osztaléokra, ha a részvények fajtája megegyezik azon részvények fajtájával, amelyekre tekintettel az osztalékot fizetik, az olyan munkaadó vagy kapcsolt vállalkozása által jelenlegi vagy korábbi vezető tisztségviselőinek vagy munkavállalóinak felajánlott, kiosztott vagy kiosztandó értékpapírokra, amelyek már rendelkeznek szabályozott piacon jegyzett értékpapírokkal.¹⁵ A román tőkepiaci törvény értelmében a felügyeletet gyakorló hatóság kibocsáthat olyan rendelkezéseket, amelyekben kivételeket állapíthat meg a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatosan, illetve a tájékoztatóba belefoglalható bizonyos információkról.¹⁶ A tájékoztatóban megtalálható információk módosítására az ajánlat fennállása alatt a tőkepiaci törvény és a Felügyelet 2006. évi 1. szabályzata ad lehetőséget. A módosításokat a Felügyelet a benyújtásától számított hét munkanapon belül hagyja jóvá, ha ezek nem eredményeznek kedvezőtlenebb feltételeket a címzetteknek. A módosításokat a tájékoztatóhoz hasonlóan és a törvény által is szabályozott kommunikációs eszközökön keresztül kell a nyilvánosság tudomására hozni. A kibocsátó értékpapírjainak szabályozott piacra való bevezetését a Felügyelet nem hagyhatja jóvá, ha azt állapítják meg, hogy ez sértené a befektetők érdekeit.¹⁷

V. A tőkepiaci törvény sajátos feltételrendszere

A 2004. évi 297. tőkepiaci törvény a szabályozott piacra való bevezetéshez további sajátos feltételeket állít, melyek összhangban vannak a 2001/34/EK irányelvvel. A piacra lépés csak a Felügyelet által engedélyezett közvetítőn keresztül lehetséges.¹⁸ Ha a kibocsátó köteles tájékoztató közzétételére, és a piacra lépést nyilvános ajánlattétel előzi meg, az engedélyeztetési eljárás során a kibocsátó vagy az általa felhatalmazott személy a tájékoztatón kívül a következő dokumentumokat kell a Felügyelet rendelkezésére bocsátása: a kibocsátó legfőbb döntéshozó szervének határozatát a piacra lépésről,¹⁹ az utolsó három üzleti év pénzügyi és számviteli beszámolóit (ha a kibocsátó a benyújtás időpontjában még nem működik három éve, akkor az alapításától eltelt időszakra köteles pénzügyi és számviteli beszámolót készíteni), a jegyzéshez szükséges formanyomtatványt, az utolsó trimesztriális

15 2003/71/EK irányelv 4. cikk.

16 Tpt. 183. cikk.

17 Tpt. 127. cikk.

18 Duțescu 2013. 262.

19 1990. évi 31. törvény a (gazdasági) társaságokról 115. cikk.

pénzügyi kimutatást, a közvetítői szerződés másolatát, a kibocsátót képviselő nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a tájékoztatóban megjelölt gazdasági és pénzügyi helyzethez képest felléptek-e lényeges változások stb.²⁰ Ha a piacra lépést nyilvános ajánlattétel nem előzi meg, a kibocsátó nem köteles közgyűlési határozatot és a jegyzéshez szükséges formanyomtatványt csatolni a jóváhagyási kérelméhez.

A tőkepiaci törvény külön szabályozza a piacra lépés feltételeit annak függvényében, hogy a kibocsátó részvényeket vagy kötvényeket bocsát ki. Ha egy gazdasági társaság részvényeket kíván egy szabályozott piacra bevezetni, több feltételnek is meg kell felelnie: a hatályos jogszabályi rendelkezések szerint kell működjön, a hivatalos tőzsdei jegyzésre bevezettetni kívánt részvények előre látható tőzsdei értékének, vagy ha ezt nem lehet felmérni, a társaság saját tőkéjének, az előző üzleti évben legalább egymillió eurónak kell lennie, a piacra lépési kérelmet megelőző három évben a társaság működését a pénzügyi és számviteli beszámolói igazolják. Ha a gazdasági társaság a korábban már kibocsátott részvényekkel azonos fajtájú, illetve azonos osztályba tartozó és azokat helyettesítő részvényeket bocsát ki, nem köteles a várható tőkésítésre vonatkozó feltételeknek megfelelnie. A Felügyelet jóváhagyásával szabályozott piacra léphetnek azok a gazdasági társaságok is, amelyek a kérést megelőző három évben nem működtek, ha megbizonyosodtak arról, hogy a befektetőknek rendelkezésére áll a szükséges információ, hogy tájékozott véleményt alakíthassanak ki a társaságról és annak részvényeiről, amelynek hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetését kéri.²¹

A részvényeknek szabadon forgathatóknak kell lenniük. A 2004/39/EK irányelv 40. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában szabadon forgathatónak tekintendők azok az átruházható értékpapírok, amelyekkel egy ügylet felei kereskedhetnek, ezt követően korlátozás nélkül átruházhatják őket, és a szóban forgó értékpapírral azonos típusú valamennyi értékpapír helyettesíthető. Az átruházási korlátozással rendelkező átruházható értékpapírok csak akkor minősülnek szabadon forgathatónak, ha e korlátozás valószínűleg nem zavarja a piacot.

Ha a tőzsdei jegyzésre történő bevezetést nyilvános kibocsátás előzi meg, az első tőzsdei jegyzést csak a részvényjegyzési igény benyújtására rendelkezésre álló időtartamot követően lehet megejteni, elégséges számú részvényt kell forgalomba bocsátani. A forgalomba bocsátott részvények akkor minősülnek elégséges számúnak, ha a bevezetni kívánt részvények az érintett részvényosztály által képviselt jegyzett tőke legalább 25%-os mértékéig közforgalomban vannak, vagy ha a piac alacsonyabb százalékos mérték mellett is megfelelően működik.²² Ha a részvényeket a tőzsde útján osztják el a nyilvánosság körében, a hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetést csak akkor lehet kinyilvánítani, ha a Felügyelet megbizonyosodott arról, hogy a tőzsdén rövid időn belül elegendő számú részvényt

20 Tpt. 213. cikk.

21 Tpt. 214. cikk.

22 Tpt. 217. cikk.

osztanak el. Ha azonos osztályú részvények további csomagjára nézve kéri a hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetést, a Felügyelet felmérheti, hogy az összes kibocsátott részvény, és nem csak e további csomag viszonylatában osztottak el a nyilvánosság körében elégséges számú részvényt.

A hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetés iránti kérelemnek az azonos osztályba tartozó, már kibocsátott összes részvényre ki kell terjednie. A 2001/34/EK irányelv 49. cikk (2) bekezdése értelmében a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy ez a feltétel nem alkalmazandó az összes azonos osztályú, már kibocsátott részvényre vonatkozó bevezetési kérelemre abban az esetben, ha a bevezetni nem kívánt részvények osztályába tartozó részvények a társaság ellenőrzésének fenntartását szolgáló csomagokhoz tartoznak, vagy megállapodások értelmében bizonyos ideig nem forgathatóak, feltéve, hogy a nyilvánosságot tájékoztatták erről a helyzetről, és nem áll fenn annak veszélye, hogy ez a helyzet sérti a hivatalos tőzsdei jegyzésre bevezetni kívánt részvények birtokosainak érdekeit.

A kötvényre mint hitelviszonyt megtestesítő értékpapírra a tőkepiaci törvény tartalmaz néhány különös feltételt a tőzsdei jegyzésre történő bevezetésével kapcsolatban. Így például a kölcsön összege nem lehet kevesebb lejben megfelelő 200 000 eurónál. Folyamatos kibocsátásoknál, amelyek esetében a kölcsön összege nincs meghatározva, ez a küszöbérték nem alkalmazandó. Ettől a feltételtől el lehet térni abban az esetben is, ha a Felügyelet úgy ítéli meg, hogy az érintett hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknak megfelelő piaca lesz. Az átváltoztatható vagy átváltható kötvényeket és opciós kötvényeket csak akkor lehet hivatalos tőzsdei jegyzésre bevezetni, ha a kapcsolódó részvényeket ugyanazon a tőzsdén vagy másik szabályozott, szabályszerűen működő, elismert piacon már jegyzi vagy egyidejűleg bevezetik. Amennyiben a Felügyelet megbizonyosodott arról, hogy a befektetőknek rendelkezésére áll minden ahhoz szükséges információ, hogy véleményt formáljanak azoknak a részvényeknek az értékéről, amelyekhez ezek a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kapcsolódnak, eltérően is rendelkezhetnek az átváltoztatható vagy átváltható kötvények vagy opciós kötvények hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetéséről.²³

A 2001/34/EK irányelv az értékpapírok hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetésével és az ilyen értékpapírokról közzéteendő információkkal kapcsolatban lehetőséget biztosít a tagállamoknak, hogy a meghatározottaknál szigorúbb vagy ezekhez képest további feltételektől tegyék függővé az értékpapírok bevezetését. A szigorúbb és további feltételek egyformán alkalmazandók kell legyenek minden kibocsátóra vagy a kibocsátók egyes kategóriáira.

A Bukaresti Értéktőzsde, mint a romániai pénz- és tőkepiac központi szereplője, a tőzsdei szabályzatában követelményeket határoz meg ahhoz, hogy a kibocsátók értékpapírjaikkal a Tőzsdén kereskedhessenek. A szabályzat annak függvényében állít feltételeket, hogy a kibocsátók értékpapírjaikat milyen kategóriába

23 Duțescu 2013. 271–272; Tpt. 220. cikk.

szeretnék bevezetni és milyen értékpapírt bocsátanak ki.²⁴ A következőkben röviden ismertetném a részvények kibocsátói kapcsán támasztott feltételeket.

A részvények bevezetése prémium és standard kategóriában történhet meg. Az első kategóriába tartozó részvények kibocsátói a következő feltételeknek kell megfeleljenek: a társaság nyilvános ajánlattételt tett közzé a Felügyelet által jóváhagyott tájékoztató alapján, a társaság jogi helyzete megfelel a rá vonatkozó törvényeknek és rendeleteknek, mind a megalakulása, mind az alapszabálya szerinti működés tekintetében, a piacra lépési kérelmet megelőző három évben a társaság működött, és ezt a pénzügyi és számviteli beszámolói igazolják. További feltétel, hogy a kibocsátó kifizesse a Tőzsde által meghatározott díjakat, jelöljön meg két kapcsolattartó személyt, akiknek feladata a folyamatos kapcsolattartás a Tőzsdével. A második kategóriába tartozó részvények kibocsátói meg kell feleljenek a fentiekben felsorolt feltételeknek, és ezen kívül pedig az egyik alábbi alternatív feltételnek: a társaság saját tőkéjének, az előző üzleti évben legalább egymillió eurónak kell lennie, vagy a várható tőke becsült értéke legalább egymillió euró kell legyen.²⁵

VI. A kibocsátók jelentési és tájékoztatási kötelezettségei

A tanulmány befejező részében az értékpapír-kibocsátók rendszeres tájékoztatási kötelezettségét vizsgálom, amely elsősorban a befektetők védelmét és a piaci hatékonyságot szolgálja. Az információáramlás révén az átláthatóságot kell biztosítani.²⁶ Azon társaságok, amelyek értékpapírjait hivatalos tőzsdei jegyzésre bevették, kötelesek a Felügyelet és a szabályozott piac által meghatározott jelentési és tájékoztatási követelményeknek megfelelni. A társaság minden azonos pozícióban lévő részvényesének egyenlő elbánást biztosít, és a részvényesek jogainak gyakorlásához minden szükséges eszközt és információt rendelkezésre bocsát. A társaság a részvényeseket köteles tájékoztatni a közgyűlések megtartásáról, és lehetővé tenni számukra szavazati joguk gyakorlását, értesítések közzététele vagy körlevelek terjesztése útján tájékoztatást adni az osztalékok elosztásáról és kifizetéséről, az új részvények kibocsátásáról, a jegyzési, csere- és átváltoztatásra vonatkozó jogok gyakorlásáról, megbízottjaként pénzügyi intézményt kijelölni, amelyen keresztül a részvényesek pénzügyi jogaikat gyakorolhatják, kivéve, ha a társaság maga nyújt pénzügyi szolgáltatásokat. A létesítő okirat vagy alapszabály módosítását tervező társaság köteles a módosítás tervezetét közölni a Felügye-

24 Duțescu 2013. 273.

25 Codul Bursei de Valori București, Ediția actualizată 23 aprilie 2015.

26 Az Európai Parlament és a Tanács 2004/109/EK irányelve a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról, 2004. december 15. (továbbiakban 2001/34/EK)

lettel és azzal a szabályozott piaccal, ahol részvényeit jegyzik. A tervezetet legkésőbb akkor kell közölni az illetékes hatósággal, amikor összehívják azt a közgyűlést, amelynek határoznia kell a javasolt módosításról. A társaságnak 48 órán belül tájékoztatnia kell a nyilvánosságot a tevékenységi körében újonnan felmerült tényről, amely nem közismert, és amely a vagyoni vagy pénzügyi helyzetére vagy az általános üzletmenetére gyakorolt hatása révén részvényei árfolyamában jelentős változásokhoz vezethet. Annak a társaságnak, amelynek részvényeit különböző tagállamokban található vagy működő tőzsdéken hivatalosan jegyzik, gondoskodnia kell arról, hogy mindegyik ilyen tőzsdén egyenértékű információ álljon a piac rendelkezésére.²⁷

A tájékoztatási kötelezettség lehet időszakos és folyamatos. Ilyen időszakos tájékoztatási kötelezettség az éves és féléves pénzügyi beszámoló közzététele. Az éves beszámolót a pénzügyi év végét követő négy hónapon belül közzé kell tenni, és az ehhez való nyilvános hozzáférést legalább öt évig biztosítani kell. A féléves pénzügyi beszámolót az adott időszak végét követően mielőbb, de legkésőbb két hónapon belül közzé kell tenni, és az ehhez való nyilvános hozzáférést legalább öt évig biztosítani kell. Az üzleti év folyamán az értékpapír-kibocsátó két időközi vezetőségi nyilatkozatot tesz közzé, melyben magyarázatot ad az adott időszak során bekövetkezett jelentősebb eseményekre és tranzakciókra, valamint a kibocsátó és a kibocsátó ellenőrzött vállalkozásai pénzügyi helyzetére gyakorolt hatásaira, és általános leírást ad a kibocsátó és a kibocsátó ellenőrzött vállalkozásai pénzügyi helyzetéről és teljesítményéről az adott időszak alatt. Az információk nyilvánosságra hozatala a kibocsátó kötelezettsége, és a közzétett információkért felelősséggel tartozik.²⁸ Folyamatos tájékoztatási kötelezettség terheli a kibocsátót nagy értékpapír-állományok megvásárlása vagy értékesítése, szavazati jogok jelentős arányának megszerzése vagy eladása esetén.²⁹

A 2004/109/EK irányelv értelmében mindegyik tagállam kijelöli azt a központi hatóságot, amely illetékes az irányelvben meghatározott kötelezettségek teljesítéséért, és az irányelv szerint elfogadott rendelkezések alkalmazását biztosítja. Az illetékes hatóság több, az irányelv szerint meghatározott hatáskörrel rendelkezik. Az auditorok, a kibocsátók, a részvények vagy más pénzügyi eszközök tulajdonosai a hatóság felkérésére információkat és dokumentumokat szolgáltatnak, ugyanakkor a kibocsátó a hatóság felkérésére köteles az előírt információkat nyilvánosságra hozni. Az illetékes hatóság az értékpapírok kereskedelmét legfeljebb tíz napra felfüggesztheti, vagy az érintett szabályozott piacot felkérheti az értékpapír-kereskedelem felfüggesztésére, ha alapos indoka van annak feltételezésére, hogy a kibocsátó megsértette az irányelv rendelkezéseit vagy az irányelvvel összhangban elfogadott nemzeti jogszabályok rendelkezéseit. Ha a hatóság feltárja

27 Tpt. 224. cikk.

28 2001/34/EK irányelv 4–6. cikk.

29 2001/34/EK irányelv 9. cikk.

azt a tényt, hogy az irányelv rendelkezéseit vagy a belső nemzeti jogszabályokat a kibocsátó megsértette, megtilthatja a szabályozott piacon való kereskedelmet. A hatóság figyelemmel kíséri, hogy a kibocsátó megfelelő időben teszi-e közzé az információkat annak biztosítása céljából, hogy minden tagállamban, ahol az értékpapírokkal kereskednek, hatékonyan és egyenlő mértékben jusson a nyilvánosság az információkhoz. A hatóság megállapítja és közzéteszi azt a tényt, ha egy kibocsátó, részvényes vagy más pénzügyi eszköz tulajdonosa nem teljesíti kötelezettségeit.

Zárógondolatok

Kétségtelen, hogy a tőkepiac egy adott ország gazdaságának hajtóerejét jelenti, éppen ezért szabályozása kiemelt fontossággal bír mind tagállami, mind uniós szinten. Az egységes tőkepiaci szabályozás a tisztességes üzleti magatartást, a szabályozott piacok tisztességes és átlátható működését biztosítja, megakadályozza a piaci manipulációt, és biztosítja a szabályozott piacok integritását. A tőkepiac jogi és intézményi keretei növelik a gazdaság hatékonyságát és ennek sikerét. A tanulmány során is ismertetett szabályozások célja egy biztonságos és eredményes tőkepiac megteremtése.

Amint az a 2004/109/EK irányelv preambulumban is megfogalmazásra került, a hatékony, átlátható és integrált értékpapírpiacok hozzájárulnak a tényleges közösségi egységes piachoz. Az értékpapír-kibocsátókra vonatkozó pontos, átfogó és időszerű információk közzététele tartós befektetői bizalmat épít ki, és lehetővé teszi üzleti teljesítményük és eszközeik megalapozott értékelését. Ez egyaránt növeli a befektetők védelmét és a piaci hatékonyságot.

Irodalom

- CĂRPENARU, St. D.–DAVID, S.–PREDOIU, C.–PIPEREA, Gh. 2014. *Legea societăților comerciale – comentariu pe articole, Ediția IV*. București.
- CĂRPENARU, St. D. 2012. *Tratat de drept comercial român, ediția a III-a, revăzută și adăugită*. București.
- DUȚESCU, C. 2013. *Dreptul pieței de capital*. București.
- DUȚESCU, C. 2008. *Manipularea pieței de capital*. București.
- PIPEREA, Gh. 2005. *Societăți comerciale, piața de capital, acquis comunitar*. București.
- PIPEREA, Gh. 2011. *Introducere în Dreptul contractelor profesionale*. București.

Felhasznált jogszabályok

2012. évi 93. sürgősségi kormányrendelet a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének létrehozásáról, szervezéséről és működéséről

2004. évi 297. törvény a tőkepiacról

1991. évi 31. törvény a (gazdasági) társaságokról

Az Európai Parlament és a Tanács 2003/71/EK irányelve az értékpapírok nyilvános kibocsátásakor vagy piaci bevezetésekor közzéteendő tájékoztatóról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról (2003. november 4.)

A Bizottság 809/2004/EK rendelete a 2003/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a tájékoztatókban foglalt információk formátuma, az információk hivatkozással történő beépítése, a tájékoztatók közzététele és a reklámok terjesztése tekintetében történő végrehajtásáról (2004. április 29.)

Regulamentul C.N.V.M. nr. 1/2006 privind emitenții și operațiunile cu valori mobiliare

Az Európai Parlament és a Tanács 2004/109/EK irányelve a szabályozott piacra bevezetett értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos információkra vonatkozó átláthatósági követelmények harmonizációjáról és a 2001/34/EK irányelv módosításáról (2004. december 15.)

Az Európai Parlament és a Tanács 2001/34/EK irányelve az értékpapírok hivatalos tőzsdei jegyzésre történő bevezetéséről és az ilyen értékpapírokról közzéteendő információkról (2001. május 28.)

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (2014. május 15.)

Az Európai Parlament és a Tanács 2004/39/EK irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK és a 93/6/EGK tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (2004. április 21.)

A Bizottság 1287/2006/EK rendelete a 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a befektetési vállalkozások nyilvántartás-vezetési kötelezettségei, az ügyletek bejelentése, a piac átláthatósága, a pénzügyi eszközök piaci bevezetése, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések tekintetében történő végrehajtásáról (2006. augusztus 10.)